

بررسی عملکرد رویش قطری در جنگل کاری دست کاشت ۲۸ ساله با گونه پلت

عباس کیانی نسب^۱، اصغر فلاح^۲، سید محمد جنتی^۳، جواد محسنی آکردی^۴

^۱دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری

^۲دانشیار دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری

^۳دانشیار دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری

^۴کارشناس ارشد جنگلداری شرکت نکاچوب

چکیده

جنگلکاری در ایران از سابقه چندان طولانی برخوردار نیست. اگرچه اولین فعالیت های جنگلکاری با کشت سوزنی برگان غیربومی در گیلان و مازندران آغاز شد ولی بدلیل عدم موفقیت تعداد قابل توجهی از عرصه های جنگلکاری شده با گونه های سوزنی برگ و همچنین تاکید صاحب نظران علوم جنگل در اولویت دادن به توان موجود در عرصه های منابع طبیعی، استفاده از گونه های پهن برگ بومی نظیر توسکا، ون، پلت، شیردار، آزاد، گیلاس وحشی و بارانک، از فعالیت های جنگلکاری افزایش یافته است. بدیهی است کاشت صحیح گونه های جنگل کاری و اجرای مدیریتی اصولی علاوه بر افزایش سطح جنگل در حفظ خاک منطقه بسیار مؤثر می باشد. این تحقیق به منظور مطالعه روند رویش به شرایط رویشگاه و بررسی مشخصه های رویش بعد از یک دوره جنگلکاری ۲۸ ساله در جنگل های بخش ۶ طرح جنگ داری نکا- ظالم رود با گونه پلت می باشد.

واژه های کلیدی

رویش قطری، جنگلکاری، نکاچوب، افرا

مقدمه

با تخریب جنگل های طبیعی کشور و کاهش مساحت آنها و افزایش جمعیت، جنگلکاری امری اجتناب ناپذیر است. جنگلکاری در رویشگاه های مخروبه بعنوان کاتالیزورهای توالی عمل می کند و ظهور گونه های بومی را از طریق تشکیل میکروکلیمای در زیر اشکوب با غلبه بر علف های هرز و آماده سازی زیستگاه ها برای جانوران ناقل بذور موجب می شود (پوربابایی و همکاران، ۱۳۸۳).

جنگلکاری در ایران از سابقه چندان طولانی برخوردار نیست. اگرچه اولین فعالیت های جنگلکاری با کشت سوزنی برگان غیربومی در گیلان و مازندران آغاز شد ولی بدلیل عدم موفقیت تعداد قابل توجهی از عرصه های جنگلکاری شده با گونه های سوزنی برگ و همچنین تاکید صاحب نظران علوم جنگل در اولویت دادن به توان موجود در عرصه های منابع طبیعی، استفاده از گونه های پهن برگ بومی نظیر توسکا، ون، پلت، شیردار، آزاد، گیلاس وحشی و بارانک، از فعالیت های جنگلکاری افزایش یافته است (محمدنژاد کیاسری، ۱۳۸۹).

امروزه توسعه جنگل و عملیات جنگل کاری در سراسر دنیا شدیداً مورد توجه مردم و دولتمردان می باشد و از زمانی که بحث آلودگی محیط زیست و تخریب جنگل و کاهش سطح آنها در شمار مسائل حاد بین المللی قرار گرفت، همه کشورها سعی در توسعه سطح جنگل های خود دارند و شاخص توسعه جنگل در کشورها سطح جنگل کاری سالانه، تعداد نهال های کاشته شده در هر سال و سهم سرانه هر نفر از جنگل می باشد (هدایتی، ۱۳۷۹). بدیهی است کاشت صحیح گونه های جنگل کاری و اجرای مدیریتی اصولی علاوه بر افزایش سطح جنگل در حفظ خاک منطقه بسیار مؤثر می باشد.

رضایی (۱۳۷۹)، در بررسی رویش و محصول گونه نوئل سبز (*Picea abies*) در منطقه لاجیم با استفاده از نمونه برداری تصادفی منظم، مشخصه های کمی و کیفی را پردازش نموده، بطوریکه میانگین رویش حجمی را ۴/۵ سیلو در هکتار، حداکثر موجودی توده را ۱۵۰ سیلو در هکتار و میانگین آن را ۱۱۴ سیلو در هکتار محاسبه نمود. ارتفاع متوسط توده، ۱۴/۵ متر و متوسط رویش ارتفاعی ۴۲ سانتی متر و میانگین قطر برابر سینه ۱۷/۵ سانتی متر به دست آمد. آزادفر (۱۳۸۳) تحقیقی بر روی راش شرقی در جنگل شست کلاته، طی مراحل رویشی انجام داد نتایج بررسی نشان داد که غلظت عناصر ماکرو و میکرو در برگ و خاک توده مورد مطالعه نیاز بالای این گونه را به پتاسیم، کلسیم و منیزیم نشان داد و فسفر به عنوان عامل محدود کننده رشد این گونه شناخته شد. صیاد و همکاران (۲۰۰۶) در مطالعه ای به منظور مقایسه رویش و برخی خواص خاک جنگل کاری های خالص و آمیخته صنوبر دلتوئیدس (*Populus deltoids* Marsh) و توسکا ییلاقی (*C.A.Mey*) در چمستان نور به این نتیجه رسیدند که جنگل کاری خالص با گونه های سریع الرشد باعث کاهش حاصلخیزی خاک شده و ممکن است استمرار تولید تحقق نیابد. جباری (۱۳۹۱) در تحقیقی که با عنوان رویش و محصول دهی توده های همسال کاج بادامی در جنگلکاری های حومه گرگان انجام داده است به این نتیجه رسیده است که در دو رویشگاه سعدآباد و توشن به ترتیب فراوانی درختان برابر با ۱۸۹۶ و ۱۹۶۸ اصله در هکتار، متوسط روبه زمینی برابر با ۴۴۹۰ و ۷۲۹۵ مترمربع در هکتار، متوسط موجودی حجمی به ترتیب ۲۸۹/۲۹ و ۴۸۰/۰۳ سیلو در هکتار، میانگین قطر